

1. PŘÍRODNÍ PODMÍNKY ASIE

I pouhé slovo „Asie“ na nás dýchne tajemstvím a dobrodružstvím. Kdo ji navštíví a pozná alespoň některou její část s divokou přírodou a dobrosrdečnými prostými lidmi, hovoří o ní jako o nejkrásnějším, nejdobrodružnějším a nejromantičtějším světadílu na Zemi.

Pojďme se společně vydat na cestu po tomto světadílu a nechme se okouzlit jeho exotickou tváří. Každá nová informace je jako zrnko písku. Samo o sobě malé nic, ale dohromady dokážou vytvořit krásný celek, jako je např. buddhistická (tibetská) mandala na obrázku, která je celá z písku.

tvorba buddhistické mandaly*

*Její výroba trvá několik dní a na zname-
ní pomíjivosti světa je poté rozprášena.*

POLOHA A ČLENITOST

POLOHA

Asie je **největším světadílem**. S rozlohou 44,4 mil. km² pokrývá **třetinu zemské souše**. Většina asijského území se rozkládá na **severní a východní polokouli**.

Dokážete spočítat, kolikrát by se vešla rozloha České republiky do rozlohy Asie? (Rozloha ČR je 78 866 km².)

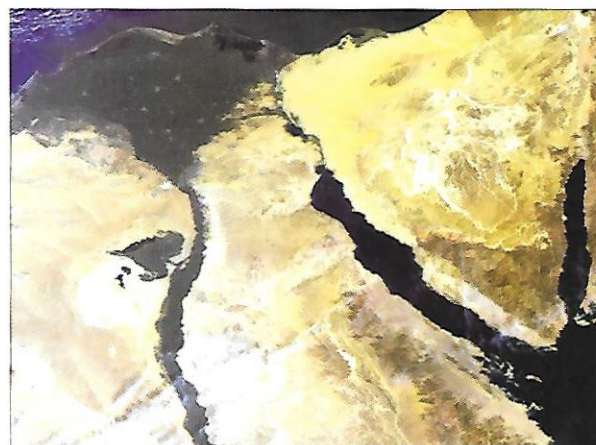
M

Původně **byla Asie spojena s Afrikou Suezskou šíjí**. Dnes oba světadíly odděluje v těchto místech **Suezský průplav**. Přírozenou hranicí mezi Afrikou a Asií bylo a dodnes je **Rudé moře**. Od Ameriky Asií odděluje úzký **Beringův průliv** a **Tichý oceán**. Od Austrálie s **Oceánií** ji oddělují **hlubokooceánské příkopy** táhnoucí se **od Kamčatky po jižní Filipíny**.

Spolu s Evropou tvoří Asie největší kontinent zvaný **Eurasie**. Pomyslným předělem mezi oběma světadíly je tzv. **eurasijská hranice**.

úžina Bospor v Turecku – vodní předěl mezi Asií a Evropou (jeden břeh je evropský, druhý asijský)

hranice mezi Afrikou a Asií (satelitní snímek)

Průběh eurasijské hranice: pohoří Ural, řeka Emba, západní pobřeží Kaspického moře, sníženina mezi řekami Kuma a Manyč severně od Kavkazu, Azovské moře, Kerčský průliv, Černé moře, úžina Bospor, Marmarské moře a úžina Dardanely.

1. Ukažte si průběh eurasijské hranice ve školním atlasu.
2. Na satelitním snímku ukažte Suezský průplav a Rudé moře, které oddělují Asií od Afriky. Dále Mrtvé moře a Sinajský poloostrov. Jak se nazývá řeka, jejíž delta je na snímku?
3. Jak se nazývá část Asie, která je nejbližší Americe?

Jak je hranice mezi Asií a Evropou vyznačena na mapě?

Názvy **Asie** a **Evropa** jsou odvozeny od babylonských slov „**asu**“ (vycházet) a „**erebu**“ (zapadat). Odhadnete proč?

1. Vyhleďte na mapě, které oceány a která moře omývají břehy Asie. Vyhleďte i vnitřní moře, zálivy a průlivy.
2. Vyhleďte na mapě krajní body Asie: mys Buru na Malajském poloostrově, Čeljuskinův mys na poloostrově Tajmyr, mys Baba v Malé Asií a Děžněvův mys na Čukotském poloostrově při Beringově průlivu.

ČLENITOST A POVRCH

Pobřeží Asie je značně členité. Do okolních oceánů vybíhají četné **poloostrovy**, pobřeží lemují **velké i malé ostrovy**.

Podle mapy jmenujte asijské poloostrovy. Vyhleďte souostroví: Velké a Malé Sundy, Japonské ostrovy, Filipíny. Přečtěte názvy největších ostrovů v těchto souostrovích.

průplav: **anglicky** – canal [kə'neɪl]
německy – der Kanal

* **mandala** – znamená kruh. Obrazec z barevného písku symbolizuje harmonické spojení nebe, země, nekonečna a člověka.